

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Prænotanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Respondeo; Quod illi motus dicant gravem inordinationem, prout connotant formalem consensum voluntatis, non verò prout præter intentionem & ex infirmitate naturæ oriuntur. Ad 1. quoque Confirm. Respond. Non dari parvitatem materiæ in illis delectationibus per ordinem ad voluntatem positivam, & consensum formalem; non autem per ordinem ad voluntatem solum permissivam, respectu cuius aliquando nullum, aliquando leve peccatum reputatur. Ad 2. Confirmationem Resp. Simplex complacentia non impedit voluntarium simpliciter, vel permissivum, vel positivum & formale, concedo; semper positivum & formale, nego. In nostro igitur casu, etsi simplex displicentia non impediatur voluntarium permissivum, sufficit tamen, quod impediatur formale positivum. Nec est paritas aliarum instantiarum de mercatore merces projiciente in mare, primò, quia ille tantum habet voluntatem conditionatam non projiciendi merces: at in nostro casu negativè se habens ad commotionem appetitus sensitivi habet displicentiam absolutam, & voluntatem non consentiendi; & tantum non habet voluntatem motus reprimendi. Unde secundò, cum illa conditionata voluntate non projiciendi merces stat absoluta formalis & efficax voluntas illas projiciendi: econtra cum displicentia istorum motuum nequaquam stat absoluta & efficax voluntas illos habendi. Et hoc ideo, quia projectio mercium fit ex imperio efficacis voluntatis per potentiam eidem despoti-

cè subiectam: at delectatio sensitiva oritur præter imperium voluntatis ex rebellione fomicis & sensualitatis non nisi civiliter subiectæ rationi.

Hæc sententia partim ex autoritate doctrinæ, partim ex præmissis fundamentis est satis probabilis saltem pro timoratis conscientis, quæ sæpe dubitant, an eiusmodi motibus debite resisterint. Nihilominus etiam prior & probabilior sententia ad istius fundamentum negat minime, quæ probatorem distinguit: postquam simplici displicentia non trahunt ad consensum formalem, concedo; interpretativum, nego minime, & consequentiam.

Ad confirmationem Respondet, negando consequentiam: quia ut delectationes sint voluntariæ in causa, & ut sic imputabiles in peccatum, vel debent per ipsas causas directè intendi, vel debet esse obligatio ipsas causas, in quibus prævidentur, evitandi, & sic pro qualitate obligationis erit gravitas peccati. Sed ut fiant voluntariæ interpretativè in seipsis, sufficit, quod ad istillam plena advertentia, & tamen voluntas cum potest, non velit illas reprimere.

Colliges ex dictis: si motus inordinatos quosdam animi ad alia præsertim divina & æterna diversione [quod optimum remedium est & tranquillum] reprimere conatus fuit, & illi nihilominus ratione contradicente perdurent, non jam voluntati, sed fomicis rebellionem esse adscribendam, & ne quidem esse permissivè voluntarios: neque habendam eorum ampliùs rationem.

ARTICULUS VII.

Quasnam causas venereæ delectationis homo vitare teneatur?

SUMMARIUM.

1. *Varie cause impurorum motuum.*
2. *Directè intendere, & procurare pollutionem nullo casu licitum.*
3. *Respondetur ad instantiam de procuratione abortivis.*
4. *In periculo consensus vitande etiam cause honeste, ad quas sequitur pollutio.*
5. *Turpes motus ex causa mortaliter culpabili in genere luxuria contrahunt gravem malitiam.*
6. 7. 8. *Corollaria ex dictis.*
9. *Nulla est obligatio tollendi causas ex se honestas delectationis venereæ.*
10. *Delectatio ex causa culpabili extra genus luxuria non contrahit gravem malitiam.*
11. *Contrahit tamen venialem.*
12. *Solvitur objecta paritas de homicidio.*
13. *Solvitur paritas de præceptis juris positivi.*
14. *Quale sit debitum vitandi causas indirectas delectationis venereæ?*
15. *Ex obligatione resistendi delectationi venereæ, non rectè inferitur obligatio removendi omnes causas ipsius.*

§. I.

Prænotanda.

1. **N**otandum primò. Causas, in quibus prævideri possunt motus obsceni, vel pollutio secutura, esse diversas. Nam aliquæ sunt necessariæ, honestæ, utiles, ut est audire confessiones,

mederi corporibus, legere ejusmodi materias pro paranda eruditione juvando proximo &c. Aliquæ sunt indifferentes, ut equitare, comedere calida, &c. aliquæ peccaminosæ, eæque vel mortaliter, vel tantum venialiter tales, & vel extra vel intra genus luxuriæ. Aliquæ sunt causæ proximæ, per se influentes, ut impuri tactus, oscula; aliæ verò remotæ & per accidens concurrunt, ut crapula.

Notandum secundò, tanquam indubitatum Nullo casu etiam ad vitam servandam esse licitum, directè per quamcunque causam querere intendere, vel procurare pollutionem; eamque sic intentam & quasitam semper esse peccatum mortale contra naturam, siquidem habet intrinsecam repugnantiam cum fine & bono naturæ quæ in emissionem seminis unice bonum proles per viam legitimæ generationis intendit. Idem dicendum de venereis motibus extra statum matrimonii, siquidem isti quoque semper sunt inchoata mollities, vel fornicatio. Intra statum matrimonii verò toties sunt peccata mortalia, quoties voluntariè habentur cum probabili periculo pollutionis.

Dices: Licet matri pro conservatione vitæ tantum non dum animatum directè depellere, quando ex illius retentione de vita periclitatur: ita enim sentit Th. Sanch. l. 9. de matr. disp. 20. n. 1. cum pluribus à se citatis, quem etiam sequuntur Salmasius.

Salmant. hic disp. 10. dub. 6. n. 221. dicentes, esse sententiam communissimam & probabilissimam, eamque non comprehendi in damnatione propositionis 34. ab Innocentio XI. ostendit Cardenos in Crisi Theol. dissert. 22. ergo etiam pro conservacione vitæ aut sanitatis licita erit in aliquo casu directa expulsio seminis. Ratio paritatis videtur esse clara: quia fœtus, quamvis nondum animatus, propior est humanæ proli, quam semen: unde si fœtus, seu injustus invasor vitæ medicamentis depelli potest, cur non & istud?

Respond. primò negando antec. tum quia paritas inter fœtum & semen humanum à Lessio adducta efficaciter probat, neutrum licere: tum quia propter diversas medicorum opiniones, quoniam tempore fœtus accipiat animam rationalem, vel animetur, ferè semper erit dubium, utrùm fœtus sit animatus, adeoque practicè vix erit probabile, quòd liceat directè fœtum expellere, & abortum procurare. Nihilominus etiam permissa hujus sententiæ probabilitate

Respondetur secundò, & assignatur disparitas ex Salmant. I. cit. quòd administratio, & actio emissiva seminis à natura unice ordinatur ad copulam conjugalem, & intenditur propter bonum speciei: unde extra istum finem semper est illicita: at fœtus ex femine formatus est speciale individuum, quòd si ante animationem vitam matris oppugnet, ita ut nulla sit spes, quòd mortuam matrem ad lucem & vitam perveniat, meritò vitæ matris postponi, & tanquam injustus aggressor depelli potest. Ubi nullus intervenit abusus alicujus actionis à natura ordinatæ ad alium finem, sicuti fit in pollutione.

4. Notandum tertio. Esse obligationem sub peccato mortali vitandi quascunque causas etiam honestas illorum motuum, si subit probabile & proximum periculum consensus, nisi necessitas excuset: eodem quippe præcepto, quo peccatum prohibetur, prohibetur quoque proximum periculum ipsius. Unde si cui per experientiam constaret, quòd in audiendo confessiones soleat consentire in pravas delectationes, teneretur ab audicione confessionum abstinere. Dixi, nisi gravis necessitas excuset, ut contingit in parochis, qui ex officio obligatur audire confessiones, nec potest illud officium sine gravi suo incommodo deponere. In Chirurgo, qui ex officio aspicit & tangit nuda corpora, nec haberet relicto officio, unde viveret. Isti igitur si suum officium peragant animo ad non consentiendum obfirmato, & invocato divino auxilio, non peccant, neque enim censentur in morale periculum peccati se conjicere, qui non temerè, sed necessitate compulsi & ex bono fine ejusmodi occasionibus se committunt. His præsuppositis, sic

II.

Causa inducens gravem malitiam.

5. CONCLUSIO PRIMA. Quoties absque urgenti necessitate exercetur actio ex natura sua turpis, & mortaliter culpabilis in genere luxuria, in qua prævidetur turpis motus, aut pollutio: toties committitur peccatum mortale molliori indirectè voluntarium.

Ratio est: quia lex naturalis obligans de non procuranda seminis effusione, etiam naturaliter obligat ad non ponendas causas per se & notabiliter influentes absque urgente necessitate: sed actio in genere luxuriæ graviter turpis, est talis causa: ergo. Unde

Inferes primò. Tactus, amplexus, oscula, item 6. aspectus libidinosos, h. e. causam captandæ delectationis venereæ factos, etsi non admodum obscenos, inter solutos esse peccata mortalia, quia sunt causa per se notabiliter excitativa libidinosorum motuum.

Inferes secundò. Non minùs ipsos motus, 7. aut pollutionem sive in vigilia sive in somno consequentem ad ejusmodi causas prius positas esse peccatum mortale, quia sunt effectus voluntarii in causa.

Inferes tertio. Si tactus, & aspectus non sint 8. obsceni, nec animo libidinoso, sed joco, vel levitate facti, nec sæpius repetiti, aut diutius continuati [nisi sit periculum probabile ne fiant libidinosi] per se loquendo tantum esse peccata venialia, & sic etiam impuros motus inde consequentes, non majorem, quam venialem malitiam contrahere. Si verò fiant civilitatis causa, & ex patriæ consuetudine, aut alia ex rationabili causa, nullam habere malitiam, quia ex causa derivatur malitia in effectum, qui est voluntarius in causa; si ergo causa tantum est venialiter mala, neque effectus majorem sortietur malitiam, & si omni caret malitia, etiam carebit effectus.

§. III.

Causa nullam inducens malitiam.

CONCLUSIO SECUNDA. Nullum est peccatum ponere causam, vel ab illa non desistere, ex qua prævidetur præter intentionem & sine consensu impurius secutura, si illa causa sit necessaria, vel conveniens corpori, aut animo. Ita Sylvius, Lamb. Layman, Rosmer, aliq. Ratio est primò, quia tales motus nec sunt directè, nec indirectè voluntarii. Non directè, quia supponitur esse præter intentionem; non indirectè, quia tunc aliquis effectus censetur indirectè voluntarius in ordine ad imputationem moralem, cum quis omittere impedire vel facere, quod impedire vel facere tenebatur: sed nemo tenetur abstinere ab actibus, à quibus prævidetur secuturos motus impuros, quando habet rationabilem causam illos actus ponendi, iique habent suos proprios honestos fines: ergo illos ponendo non peccat: & consequenter neque ipsa impuritas carnalis consecuta imputatur in peccatum; siquidem, ut dictum, ex causa malitia derivatur in effectum; unde, si causa non est culpabilis, neque effectus erit. Ratio est secundò. Jus suum prosequenti non imputatur effectus præter intentionem & per accidens subsecutus: sed, cum quis exercet prædictas actiones, prosequitur jus suum, & effectus sequitur præter intentionem: ergo. Ratio est tertio. Si esset necessitas vitandi ejusmodi causas, homines in mutua societate plurimis commoditatibus tam spiritualibus, quam corporalibus privarentur; siquidem multi ab audiendis confessionibus, medendo corporibus, legendis libris, &c. abstinere deberent. Unde Col-